

HỘI ÁI HỮU BIÊN HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái Hữu Biên Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài **Tưởng Nhớ Công Nghiệp Đức Thượng Đảng Trần Thượng-Xuyên** của **Ban Lễ Vía Đức Ông**. Hội chân thành cảm tạ quý đồng hương đã góp phần soạn thảo. Kính mời.

Trân trọng.

**TUỞNG NHỚ CÔNG NGHIỆP ĐỨC
THƯỢNG ĐẢNG TRẦN THƯỢNG-XUYÊN**

Ông có tên tự là Tấn-Tài, thuộc Trần Gia-Trang, Huyện Ngô-Xuyên, Phủ Cao-Châu, Tỉnh Quảng-Đông, Trung-Quốc. Gia-Huy là Hồ, từng thế hệ nối tiếp nhau qua thứ tự chữ lót như sau: Nguyên, Thượng, Tấn, Đại, Thụ, Ngọc, Minh. Tương truyền Ông mất năm vào ngày Thứ Hai 18 tháng 11 năm 1715 (nhằm ngày 23 tháng 10 Ất Mùi).

Đức Ông là Tổng Binh của ba châu: Cao-Châu, Lô-Châu và Liêm-Châu dưới triều nhà Minh (Trung-Quốc). Khi nhà Minh sụp đổ, nhà Mãn-Thanh lên ngôi, nhiều bậc trung thần của nhà Minh không chịu thần phục Mãn-Triều, nên đã nổi lên khởi nghĩa: “BÀI MÃN PHỤC MINH”, trong đó có Tướng Trương Ngạn-Địch (thuộc Trương Gia-Trang với Gia-Huy là Hạc) và Tổng Binh Trần Thượng-Xuyên

Nhưng..., việc lớn không thành, năm 1679 (Kỷ Mùi), Tướng Trương Ngạn-Địch và Tổng Binh Trần Thượng-Xuyên đã mang ba ngàn quân cùng với gia quyến, và trên 50 chiến thuyền xuôi Nam, đến nước ta vào cửa Từ-Dung, thuộc Thừa-Thiên Huế, triều kiến Chúa Nguyễn để xin được thu nhận làm dân nước Đại Việt. Hiền Vương Nguyễn Phúc Tần chấp thuận và cho họ vào Miền Đàng Trong, tức vùng Thủy Chân-Lạp của Chiêm-Thành, định cư lập nghiệp.

Trên chuyến hải hành này đoàn thuyền không may bị bão. Nhóm thuyền do Tướng Trương Ngạn-Địch và Hoàng-Tiến dẫn đầu bị

trôi giạt về phía cửa sông Tiền Giang, từ đó đến định cư vùng Định-Tường/Mỹ-Tho. Số còn lại dưới sự điều động của Tổng Binh Trần Thượng-Xuyên và Tướng Trần An-Bình vào cửa Cần-Giờ, ngược dòng sông Đồng-Nai, tạm trú tại Bến Gõ, rồi về sau chọn đất cù lao định cư, lập nghiệp (Cù Lao Phố, Biên Hoà ngày nay).

Từ một vùng đất cù lao hoang sơ, rừng thiêng vắng vẻ, Tổng Binh Trần Thượng-Xuyên đã một mặt nỗ lực huy động, đôn đốc đồng bào khẩn hoang trồng trọt phát triển về nông nghiệp, một mặt khuyến khích thương nhân khuếch trương xây dựng phố xá, mở mang bến cảng, trao đổi buôn bán với thương nhân trong nước và ngoại quốc. Nơi đây được biết qua nhiều địa danh như: Cù-Châu, Nông-Nại Đại Phố, Đông-Phố, Giản-Phố, Cù Lao Phố.... Nhờ đó mà không bao lâu, cả một vùng tả ngạn sông Đồng-Nai từ làng Bình Hoà cho đến Cù Lao Phố đã trở thành một đô thị sung túc, đời sống của đồng bào không ngừng phát triển lạc nghiệp và an cư.

Ngoài tài đức “Kinh-Bang Tế-Thế”, Đô-Đốc Tướng Quân cũng là một danh tướng dũng lược tài ba. Ông đã từng giúp Chúa Nguyễn đánh tan nhiều mưu đồ phản loạn, thảo khấu nổi lên trong vùng, bảo vệ sự yên bình cho dân chúng.

- Năm 1725 (Ất Ty), con trai của Đô-Đốc Trần Thượng-Xuyên là Tướng Trần Đại-Định nối nghiệp cha theo phò Chúa Nguyễn và

được phong chức Tổng Binh với tước vị Định-Viễn-Hầu, chỉ huy hai đạo binh Phiên-Trấn và Long-Môn. Đến đời cháu là Trần Lực cũng phò Chúa Nguyễn.

Như vậy, cả ba đời họ Trần, cha là Trần Thượng-Xuyên, con là Trần Đại-Định và cháu là Trần Lực đều là tướng tài, được Chúa Nguyễn trọng dụng. Để ghi nhớ công ơn to lớn, mở mang bờ cõi, hưng quốc an dân của Đô-Đốc Tướng Quân Trần Thượng-Xuyên, Chúa Nguyễn đã ban cho đại gia đình họ Trần này một tước vị rất cao quý là:

**“NGUYỄN VI VƯƠNG, TRẦN VI TƯỚNG,
ĐẠI ĐẠI CÔNG THẦN BẤT TUYỆT.”**

Sau này, dù Ngài đã quy tiên, nhưng các hoàng đế Minh-Mạng và Thiệu-Trị một lần nữa tấn phong cho Ngài tước vị cao trọng là:

“THƯỢNG ĐẲNG THẦN TRẦN THƯỢNG-XUYÊN”

Ngôi Đình Tân-Lân, cạnh bờ sông Đồng-Nai trong Thị Xã Bình Trước, Tỉnh Biên Hoà, đã được đồng bào tôn tạo từ năm 1906 (Bính Ngọ) để thờ phượng Đức Ông.

Trước năm 1975 (Ất Mão), một con đường chạy theo dọc bờ sông từ Câu-Lạc-Bộ Thanh Niên cạnh Nhà Bưu-Điện xuyên qua

khu Chợ Cá đến trước cửa Đình Tân-Lân rồi lên đến trường Sơ Cấp Nguyễn Khắc Hiếu, con đường này được gọi là đường Trần Thượng-Xuyên, và một trường Trung Học cũng được mang tên Ông đó là trường Trung Học Bán Công Trần Thượng-Xuyên cạnh trường Trung Học Công Lập Ngô-Quyền nằm dọc theo Quốc Lộ 1.

Điều này đã nói lên lòng tôn kính nhớ ơn bậc đại công thần, đại ân nhân đã có công khai phá, mở mang xứ sở và đã “Hiển Thánh” độ trì cho con dân Biên Hoà luôn được bình an theo sở nguyện. Hằng năm, con dân và thân hữu Biên Hoà luôn quy tụ lại để cử hành Lễ Vía Đức Ông rất long trọng tại Biên Hoà, Việt Nam và ở hải ngoại như tại San Jose, California và tại Houston, Texas, Hoa Kỳ. Công việc này được ghi lại trong hai đoạn ngũ ngôn dưới đây:

*Mỗi năm khí Tiểu Tuyết
Tân Lân cúng Kỳ Yên
Cầu Thần Hoàng linh kiệt
Hộ trì dân Trấn Biên.*

*Nay “Từ Đường” Houston
Vẫn noi theo mỹ tục
Làm lễ Vía Đức Ông
Với tất lòng bái phục.*

Ban Lễ Vía Đức Ông